

3 (Sem-4/CBCS) POL HC 1

2022

POLITICAL SCIENCE

Paper : POL-HC-4016

[Political Processes and Institutions in a Comparative Perspective (PPICP)]

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed (any ten) :

1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ কৰা (যি কোনো
দহটা) :

- (a) Who is/are the author(s) of the book,
The Civic Culture?

The Civic Culture নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন ?

- (i) Almond and Verba/আলমণ্ড আৰু ভাৰ্বা
- (ii) Almond and Powell/আলমণ্ড আৰু পাৱেল
- (iii) Davis and Lewis/ডেভিচ আৰু লিৱিচ
- (iv) Lucian Pye/লুচিয়ান পাই

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(2)

- (b) Name one supporter of New Institutionalism.

নব্য অনুস্থানিকতাবাদৰ এজন সমৰ্থকৰ নাম লিখা।

- (c) Name one country having bi-party system.

দ্বি-দলীয় ব্যৱস্থা থকা এখন দেশৰ নাম লিখা।

- (d) What is the full form of FPTP?

FPTP ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি?

- (e) Mention one element of the Nation-State.

জাতি-ৰাষ্ট্ৰৰ এটা উপাদান উল্লেখ কৰা।

- (f) Through which treaty, the modern Nation-State system emerged?

কোনখন চুক্তিৰ জৰিয়তে আধুনিক জাতি-ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থাৰ সৃষ্টি হৈছে?

- (g) Write one feature of the first wave of democratization.

গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ প্ৰথমটো ঢৌৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

22A/1209

(Continued)

(3)

- (h) Mention one obstacle faced by the process of democratization in the postcolonial societies.

ঔপনিৱেশিকোত্তৰ সমাজসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াই সন্মুখীন হোৱা এটা বাধাৰ উল্লেখ কৰা।

- (i) Write one difference between democracy and dictatorship.

গণতন্ত্ৰ আৰু একনায়কত্ববাদৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা।

- (j) Name one socialist country of East Asia.

পূৱ এচিয়াৰ এখন সমাজবাদী দেশৰ নাম লিখা।

- (k) Which among the following countries is a federal State?

তলৰ কোনখন দেশ যুক্তৰাষ্ট্ৰ হয়?

(i) United Kingdom
গ্ৰেট ব্ৰিটেইন

(ii) United States of America
আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ

(iii) France
ফ্ৰান্স

(iv) Italy
ইটালী

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

22A/1209

(Turn Over)

- (l) Which among the following countries is under the military dictatorship since 2021?

তলৰ কোনখন দেশ 2021ৰ পৰা সামৰিক
একনায়কত্ববাদৰ অধীনত আছে?

- (i) China
চীন
(ii) Myanmar
ম্যানমাৰ
(iii) Thailand
থাইলেণ্ড
(iv) Vietnam
ভিয়েটনাম

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

- (m) Write one feature of a confederation.
ৰাজ্যসংঘৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (n) India is a quasi-federal State.
(State True or False)

ভাৰতবৰ্ষ এখন অৰ্ধ-যুক্তৰাষ্ট্ৰ হয়।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

- (o) Write the definition of democracy given by Abraham Lincoln.

আব্ৰাহাম লিংকনে দিয়া গণতন্ত্ৰৰ সংজ্ঞাটো লিখা।

- (p) India is a union of States.
(State True or False)

ভাৰতবৰ্ষ এখন ৰাজ্যসমূহৰ সংঘ।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

2. Answer the following questions (any five) :
2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা (যি কোনো পাঁচটা) :

- (a) Give one definition of political culture.
ৰাজনৈতিক সংস্কৃতিৰ এটা সংজ্ঞা দিয়া।
(b) Mention two traditional approaches to the study of comparative politics.
তুলনামূলক ৰাজনীতিৰ অধ্যয়নৰ দুটা পৰম্পৰাগত
দৃষ্টিভঙ্গী উল্লেখ কৰা।
(c) Write two types of the electoral system.
দুই ধৰণৰ নিৰ্বাচনী ব্যৱস্থাৰ নাম লিখা।
(d) Name two regional political parties of India.
ভাৰতৰ দুটা আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক দলৰ নাম লিখা।
(e) Write two merits of the multiparty system.
বহুদলীয় ব্যৱস্থাৰ দুটা গুণ লিখা।
(f) Mention two differences between Nation and State.
জাতি আৰু ৰাষ্ট্ৰৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(g) Write two features of authoritarianism.
 কর্তৃত্বমূলকতাব দুটা বৈশিষ্ট্য লিখ।

(h) Write two federal features of Indian federalism.
 ভারত যুক্তরাষ্ট্রৰ দুটা যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় বৈশিষ্ট্য লিখ।

3. Write short notes on (any four) :
 চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

5×4=20

(Continued)

22A/1209

22

(f) Future of Nation-State
 জাতি-ৰাষ্ট্রৰ ভবিষ্যত

(e) Origin of party system
 দলীয় ব্যৱস্থাৰ উৎপত্তি

(d) Merits of indirect election
 প্ৰত্যক্ষ নির্বাচনৰ উপসমূহ

(c) Proportional representation
 আনুপাতিক প্রতিনিধিত্ব

(b) Features of new institutionalism
 নব্য অণুষ্ঠানিকতাবাদৰ বৈশিষ্ট্য

(a) Participant political culture
 অংশগ্রহণমূলক বা অণুষ্ঠানিক সংস্কৃতি

4. Answer the following questions (any four) :
 তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা (যি কোনো চাৰিটা) :

10×4=40

(h) Territorial division of power
 ক্ষমতাৰ আঞ্চলিক/অঞ্চলভিত্তিক বিভাজন

(g) Democratization in post-communist countries
 উত্তৰ-সাময়ান্ধ দেশসমূহত গণতান্ত্ৰিকীকৰণ

(d) Discuss the party systems in contemporary times in the context of developing countries.
 উন্নয়নশীল দেশসমূহৰ ক্ষেত্ৰত সাক্ষাতিক সময়ত
 দলীয় ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Examine the political culture approach in comparative politics.
 তুলনামূলক রাজনীতিত বাজৈনতিক সংস্কৃতি
 দৃষ্টিকোণটোৰ পৰীক্ষণ কৰা।

(b) Highlight on the different types of political cultures.
 বাজৈনতিক সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন ধৰণৰ ওপৰত
 আলোকপাত কৰা।

(a) How is new institutionalism different from old institutionalism? Discuss.
 নব্য অণুষ্ঠানিকতাবাদ পৌৰাণিক/প্ৰাচীন অণুষ্ঠানিকতাবাদৰ
 পৰা কেমেদেৰে পৃথক? আলোচনা কৰা।

22A/1209

(Turn Over)

- (e) Discuss the advantages of bi-party system.

দ্বি-দলীয় ব্যৱস্থাৰ সুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

- (f) What is Nation-State? Discuss the debate between Nation-building and State-building.

জাতি-ৰাষ্ট্ৰ কি? জাতি নিৰ্মাণ আৰু ৰাষ্ট্ৰ নিৰ্মাণৰ মাজত থকা বিতৰ্কৰ আলোচনা কৰা।

- (g) Discuss the evolution of the Nation-State system in Europe.

ইউৰোপত জাতি-ৰাষ্ট্ৰ ব্যৱস্থাৰ বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (h) Explain the waves of democratization.

গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ ঢৌসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (i) Examine the challenges faced by the process of democratization in the Third World.

তৃতীয় বিশ্বত গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াই সম্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ পৰীক্ষণ কৰা।

- (j) Explain the differences between federation and confederation.

যুক্তৰাষ্ট্ৰ আৰু ৰাজ্যসংঘৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

★ ★ ★

3 (Sem-4/CBCS) POL HC 2

2022

POLITICAL SCIENCE

Paper : POL-HC-4026

(Public Policy and Administration in India)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed (any ten) :

1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা):

(a) The modern form of public policy was emerged in

লোকনীতিৰ আধুনিক ধাৰণাৰ উদ্ভৱ হৈছিল

(i) America / আমেৰিকা

(ii) England / ইংলেণ্ড

(iii) India / ভাৰত

(iv) Australia / অষ্ট্ৰেলিয়া

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (b) Mention one public policy adopted in India.
ভাৰতত গ্ৰহণ কৰা এটা লোকনীতি উল্লেখ কৰা।
- (c) When was the 73rd Amendment Act of the Indian Constitution passed?
ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনী আইন কেতিয়া গৃহীত হৈছিল?
- (d) Who is regarded as the 'father of local self-government' of India?
ভাৰতৰ 'স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ পিতৃস্বৰূপ' হিচাপে কাক আখ্যা দিয়া হয়?
- (e) Mention one problem of e-governance.
ই-শাসনৰ এটা সমস্যা উল্লেখ কৰা।
- (f) Write the name of the country which first introduced Ombudsman as a grievance redressal machinery.
অভিযোগ নিৰাময়কাৰী ব্যৱস্থা হিচাপে 'ওম্বাড্‌মেন'ৰ সূচনা কৰা দেশখনৰ নাম কি?
- (g) The Lokpal Bill was first introduced in the Indian Parliament in
ভাৰতীয় সংসদত লোকপাল বিধেয়ক প্ৰথমে উত্থাপন হৈছিল
(i) 1971 / ১৯৭১ চনত

- (ii) 1967 / ১৯৬৭ চনত
(iii) 1968 / ১৯৬৮ চনত
(iv) 1981 / ১৯৮১ চনত
(Choose the correct answer)
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)
- (h) "Accountability is an essential pre-requisite of good governance."
(Write True or False)
"দায়বদ্ধতা সু-প্ৰশাসনৰ এক প্ৰয়োজনীয় পূৰ্বচৰ্ত।"
(সত্য নে অসত্য লিখা)
- (i) Which State of India first adopted the Right to Service Act?
ভাৰতৰ কোনখন ৰাজ্যই প্ৰথমতে সেৱাৰ অধিকাৰ আইন গ্ৰহণ কৰিছিল?
- (j) Write the full form of PDS.
PDSৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
- (k) Which country introduced the Citizen's Charter?
কোনখন দেশে নাগৰিক চনদ প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল?
- (l) In which year was the RTI Act enacted in India?
কোন চনত ভাৰতত তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন গৃহীত হৈছিল?

- (m) "Public policy is whatever government chooses to do or not to do." Who said this?

“চৰকাৰে যি কৰিবলৈ বিচাৰে বা নিবিচাৰে সেয়াই লোকনীতি।” কোনে কৈছিল?

- (n) Mention one function of Gaon Panchayat.

গাঁও পঞ্চায়তৰ এটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

- (o) Write the full form of MGNREGA.

MGNREGAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

2. Answer the following in short (any five) :

2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

- (a) Mention two actors who participate in public policy formulation.

লোকনীতি প্ৰস্তুতকৰণত অংশগ্ৰহণ কৰা দুটা অনুষ্ঠানৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (b) Mention two problems of policy implementation.

নীতি কাৰ্যকৰীকৰণৰ দুটা সমস্যা উল্লেখ কৰা।

- (c) Mention two characteristics of decentralization.

বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

- (d) Mention two health related schemes of the Government of India.

ভাৰত চৰকাৰৰ দুখন স্বাস্থ্য সম্পৰ্কীয় আঁচনিৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (e) Mention two characteristics of the Right to Education Act, 2009.

২০০৯ চনৰ শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

- (f) Mention two principles of budget.

বাজেটৰ দুটা নীতি উল্লেখ কৰা।

- (g) Mention two characteristics of local self-government.

স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (h) Write two functions of Municipal Corporation.

পৌৰ নিগমৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

3. Write short notes on the following (any four) :

5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Necessity of Decentralization

বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা

(6)

- (b) Gaon Sabha
গাঁও সভা
- (c) Problems of Local Self-Government
স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ সমস্যাসমূহ
- (d) Types of Budget
বাজেটৰ প্ৰকাৰ
- (e) The Citizen's Charter
নাগৰিক চনদ
- (f) Problems of Public Service Delivery
চৰকাৰী সেৱা যোগানৰ সমস্যাসমূহ
- (g) The 73rd Amendment Act
৭৩ তম সংবিধান সংশোধন আইন
- (h) Public Accounts Committee
চৰকাৰী হিচাপ কমিটি

4. Answer the following questions (any four) :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Discuss various models of public policy.
লোকনীতিৰ বিভিন্ন ম'ডেল বা দৃষ্টিভংগীবোৰ আলোচনা কৰা।

22A/1210

(Continued)

(7)

- (b) Discuss the public policy process of India.
ভাৰতৰ লোকনীতি প্ৰক্ৰিয়াটো আলোচনা কৰা।
- (c) Write about the various approaches of decentralization.
বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ বিভিন্ন দৃষ্টিভংগীবোৰৰ বিষয়ে লিখা।
- (d) Discuss the stages of evolution of local self-government in India since ancient time.
প্ৰাচীন কালৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষত স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ বিকাশৰ পৰ্যায়বোৰ আলোচনা কৰা।
- (e) Discuss budget as a tool of socio-economic development.
আৰ্থ-সামাজিক বিকাশৰ আহিলা হিচাপে বাজেট আলোচনা কৰা।
- (f) Explain the budget enactment procedure of the Indian Parliament.
ভাৰতীয় সংসদৰ বাজেট গ্ৰহণ পদ্ধতিটো ব্যাখ্যা কৰা।
- (g) What is public service delivery? Discuss the role of public administration towards the delivery of public services.
চৰকাৰী সেৱা যোগান কি? চৰকাৰী সেৱা যোগানত লোক-প্ৰশাসনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

22A/1210

(Turn Over)

- (h) Write the meaning of e-governance. Discuss its importance towards establishing good governance and increasing public participation in administration.

ই-শাসনৰ অৰ্থ লিখা। সু-শাসন প্ৰতিষ্ঠা আৰু প্ৰশাসনত জন-অংশগ্ৰহণ বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত ই-শাসনৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

- (i) Critically examine the right to food security as an instrument of social welfare.

সামাজিক কল্যাণৰ এক আহিলা হিচাপে খাদ্য নিৰাপত্তাৰ অধিকাৰৰ সমালোচনাত্মক পৰীক্ষা কৰা।

- (j) Write briefly about public grievance redressal measures with special reference to the RTI, Lokpal and Lokayukta.

তথ্য জনাৰ অধিকাৰ, লোকপাল আৰু লোকায়ুক্তৰ বিশেষ উল্লেখসহ জনসাধাৰণৰ অভিযোগ নিৰাময়ৰ ব্যৱস্থাবোৰৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

★ ★ ★

3 (Sem-4/CBCS) POL HC 3

2022

POLITICAL SCIENCE

Paper : POL-HC-4036

(Global Politics)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions (any ten) :

1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দহটা) :

(a) Define globalization.

বিশ্বায়নৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(b) Who is the author of the book,
Globalization and Its Discontents?

Globalization and Its Discontents নামৰ
গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

(2)

- (c) What do you mean by SEZ?
SEZ মানে কি ? সম্পূর্ণকৈ লিখা।
- (d) When did India sign the Kyoto Protocol?
ভাৰতে কিঅ'ট' প্র'টকল কোন চনত স্বাক্ষৰ কৰিছিল ?
- (e) State the full form of UNFCCC.
UNFCCC ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
- (f) Mention one cause of migration.
প্ৰব্ৰজনৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
- (g) Mention one function of World Bank.
বিশ্ব বেংকৰ এটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।
- (h) Where is the headquarters of the International Monetary Fund situated?
আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্ৰা নিধিৰ মুখ্য কাৰ্যালয় ক'ত অৱস্থিত ?
- (i) State one effect of climate change.
জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ এটা প্ৰভাৱ লিখা।
- (j) Is India a member of World Trade Organization?
ভাৰত বিশ্ব বাণিজ্যিক সংস্থাৰ এখন সদস্য হয়নে ?

22A/1211

(Continued)

(3)

- (k) Mention the name of one member of ASEAN.
ASEAN ৰ এখন সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (l) Name one alternative approach to globalization.
বিশ্বায়নৰ এটা বিকল্প দৃষ্টিভংগীৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (m) Name the Environmental Conference held in 1972.
১৯৭২ চনত অনুষ্ঠিত হোৱা পৰিৱেশ সন্মিলনখনৰ নাম কি ?
- (n) Is Britain a member of European Union?
ব্ৰিটেইন ইউৰোপীয় সংঘৰ এখন সদস্য হয়নে ?
- (o) Write the full form of NPT.
NPTৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

2. Answer the following questions in short
(any five) : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো পাঁচটা) :

- (a) Mention two international terrorist organizations.
দুটা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্রাসবাদী সংগঠনৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (b) Mention two impacts of migration.
প্ৰব্ৰজনৰ দুটা প্ৰভাৱ উল্লেখ কৰা।

22A/1211

(Turn Over)

(4)

(c) What do you mean by global Commons?

বিশ্বজনীন উমৈহতীয়া মানে কি বুজা ?

(d) Write two supporters of liberal approach of globalization.

বিশ্বায়নৰ উদাৰনৈতিক দৃষ্টিভংগীৰ দুজন সমৰ্থকৰ নাম লিখা।

(e) Name two nuclear disarmament treaties.

পাৰমাণৱিক নিৰস্ত্ৰীকৰণৰ দুখন চুক্তি উল্লেখ কৰা।

(f) Write two features of globalization.

বিশ্বায়নৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(g) Write two differences between State terrorism and non-State terrorism.

ৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদ আৰু অ-ৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(h) Write two functions of World Trade Organization.

বিশ্ব বাণিজ্যিক সংস্থাৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(5)

3. Answer the following questions (any four) :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Write a note on alternative perspective of globalization.

বিশ্বায়নৰ বিকল্প দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

(b) Write a short note on cultural dimension of globalization.

বিশ্বায়নৰ সাংস্কৃতিক দিশটোৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

(c) State five major environmental problems.

পৰিৱেশৰ পাঁচটা প্ৰধান সমস্যাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

(d) Write a note on state sponsored terrorism.

ৰাষ্ট্ৰ সমৰ্থিত সন্ত্ৰাসবাদৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

(e) Write a note on global economy.

বিশ্ব অৰ্থনীতিৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

(f) Write on World Trade Organization.

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ বিষয়ে লিখা।

(g) Write about climate change.

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে লিখা।

(h) Write a note on the IMF.

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্রা নিধিৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

4. Answer the following questions (any four) :
10×4=40

তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Explain the role of global resistance movement with special reference to global social forum. 10
বিশ্ব সামাজিক মঞ্চৰ বিশেষ প্ৰসংগৰে বিশ্ব প্ৰতিৰোধী আন্দোলনৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (b) Discuss the structure and functions of European Union. 10
ইউৰোপীয় সংঘৰ গঠন আৰু কাৰ্য্যৱলী আলোচনা কৰা।
- (c) Write a note on the Rio Earth Summit. 10
বিঅ' ধৰিত্ৰী সন্মিলনৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।
- (d) Analyze the role of ASEAN in global politics. 10
বিশ্ব ৰাজনীতিত ASEAN ৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (e) Discuss the positive and negative impacts of globalization. 10
বিশ্বায়নৰ ইতিবাচক আৰু নেতিবাচক প্ৰভাৱসমূহ আলোচনা কৰা।
- (f) Discuss the causes and impacts of global terrorism. 10
বিশ্ব সন্ত্রাসবাদৰ কাৰক আৰু প্ৰভাৱসমূহ আলোচনা কৰা।

- (g) Do you think globalization is a threat to State sovereignty? Justify your answer. 10
বিশ্বায়নে ৰাষ্ট্ৰৰ সাৰ্বভৌমত্বৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি কৰিছে বুলি তুমি ভাবানে? তোমাৰ উত্তৰৰ সমৰ্থনত যুক্তি দিয়া।
- (h) What is migration? Discuss the various causes of migration in international context. 2+8=10
প্ৰব্ৰজন মানে কি? প্ৰব্ৰজনৰ বিভিন্ন কাৰকসমূহ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষেত্ৰত আলোচনা কৰা।
- (i) Discuss the Marxist perspective of globalization. 10
বিশ্বায়নৰ মাৰ্ক্সবাদী দৃষ্টিভঙ্গী আলোচনা কৰা।
- (j) What do you mean by nuclear proliferation? What are the measures taken for reducing the proliferation of nuclear weapons? Discuss. 10
আণৱিক সম্প্ৰসাৰণ বুলিলে কি বুজা? আণৱিক অস্ত্ৰৰ সম্প্ৰসাৰণ হ্ৰাসকৰণৰ কাৰণে কি কি ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে? আলোচনা কৰা।
